

Підліткова імпульсивність ледь не призвела до в'язниці : допомогло відновне правосуддя

Відновне правосуддя – це програма, яка не лише рятує підлітків від в'язниці але й допомагає дізнатися історію кожного із них. Причини вчинення злочинів неповнолітніми бувають різними, та під більшістю із них приховуються складні життєві обставини, з якими дитина не в змозі самотійно впоратись. Часто за допомогою протиправних вчинків неповнолітній намагається повернути до себе увагу і не усвідомлює, що такі дії можуть призвести до непоправних наслідків.

В свої шістнадцять років Дмитро пережив смерть матері та потрапив до дитячого будинку, оскільки вітчим, через проблеми зі здоров'ям, не міг його усиновити. Хлопець вже рік живе в будинку сімейного типу, де, окрім нього, ще сім дітей. З дітьми стосунки хороші, опікунам він завжди допомагає по господарству, Але, як і кожна дитина, мріє про свою сім'ю.

Дмитро спокійний та не конфліктний хлопець. У школі навчається добре, особливо йому дається фізика, хімія і фізкультура. Захоплюється воркаутом і баскетболом, мріє стати програмістом. І хто б міг подумати, що у хлопця, який ніколи не вчиняв протиправних дій, можуть виникнути проблеми із законом.

Історія трапилась в одному з міст Одеської області. Дмитро з другом розважалися та каталися на схилах, як раптом хтось із хлопців помітив куртку на землі. Скориставшись тим, що власник речі відволікся, вони схопили куртку і втекли. Відбігши на безпечну відстань, дістали з неї гроші та телефон, а куртку викинули.

В результаті неповнолітні завдали потерпілому матеріальної шкоди на суму 4 тис. грн., а їх дії законодавство кваліфікує за ч. 2 ст. 185 Кримінального кодексу України – таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинена за попередньою змовою групою осіб (максимальне покарання – позбавлення волі на строк до п'яти років).

Для Дмитра все могло закінчитися в'язницею, та на його захист стала «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», що реалізується на базі системи безоплатної правової допомоги.

Довідково! Відповідно до п. 3 Порядку реалізації програми вона може бути застосована у разі:

1. наявності потерпілої сторони – фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;
2. вчинення неповнолітнім вперше злочину невеликої або середньої тяжкості;
3. визнання неповнолітнім факту вчинення злочину;
4. згоди неповнолітнього і потерпілого на участь у Програмі.

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової БВПД в Одеській області ухвалив рішення про застосування Програми та призначив для проведення медіації адвоката Оксану Олейниченко.

До процесу медіації також було залучено психолога, яка провела п'ять психологічних консультацій, психологічну діагностику і виховну роботу з неповнолітнім.

В процесі тестування використовувалися методики:

«Малюнок людини» – ця методика показала емоційний фон Дмитра (наляканий, збентежений, відчував провину і сором, що підтверджувалося виразом обличчя, позою тіла, поглядами і словами). Така гама переживань абсолютно відповідає стресовій ситуації.

Тест СДП (схильність до девіантної поведінки)– в процесі тестування схильності до протиправної поведінки виявлено не було, але підтвердилась важливість думки соціальної групи, в якій знаходиться

хлопець (друзі, однокласники). Враховуючи підлітковий вік, це вважається нормою, але може призвести до потрапляння під негативний вплив значущих друзів. Для коригування цієї особливості, а також для розвитку самостійності неповнолітнього, його лідерських якостей та здатності усвідомлювати наслідки своїх рішень, Дмитру було рекомендовано розвиток навичок стресостійкості і управління своїми переживаннями.

Методика експрес-діагностики характерологічних особливостей особистості – показала, що хлопець товариський, активний, прагне до лідерства, з повагою ставиться до оточуючих. Для даного типу особистості рекомендується допомога у створенні можливості досягнення лідерства.

Дмитро свою провину визнав повністю. Хлопець вдячний опікунам за лояльне ставлення та бажання йому допомогти і хоче щоб все швидше закінчилося. Він відшкодував збитки в повному обсязі, повернув мобільний телефон та вибачився перед потерпілим. Взяв участь у рекомендованій психологом психологічній групі для підлітків.

В ході судового розгляду захисник неповнолітнього подав клопотання про звільнення Дмитра від кримінальної відповідальності у зв'язку з тим, що після вчинення злочину хлопець перестав бути суспільно небезпечним та більше не вчиняв протиправних дій. Також Дмитро добровільно взяв участь у «Програмі відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» та успішно її завершив, що є однією з можливих підстав звільнення його від кримінальної відповідальності.

Потерпілий також просив не притягувати неповнолітнього до кримінальної відповідальності, так як Дмитру, в силу його віку, потрібно дати шанс виправитись без покарання. Він підтвердив, що завдана йому шкода повністю відшкодована.

Програма відновлення пройшла успішно. Суд задовольнив клопотання та звільнив Дмитра від кримінальної відповідальності, а кримінальне провадження закрит.